

Ny teknologi - Nøkkelen til fremtiden

Den venezuelanske økonomen Carlota Perez sammenligner dagens markedsfundamentalister med dinosaurer.

I følge Perez har dagens finanskriser sammenheng med at finanssektorens virkemåte og tankegang har fått dominere også realøkonomien.

Perez er for øvrig kjent for sin teori om kapitalismens sykluser og setter finanskriser i sammenheng med den teknologiske utviklingen.

- De virkelig store økonomiske boblene i historien har oppstått i sammenheng med teknologiske revolusjoner, sa Perez på et seminar om Norge og finanskrisa i januar, arrangert av Senterpartiet og Res Publica.

Verden drives av teknologi

I løpet av 240 år har man sett en utvikling som har blitt drevet fram av teknologiske revolusjoner, der i blant den industrielle revolusjon, utviklingen av damp, kull, jern og jernbaner, stålalderen, olje og bilrevolusjonen. Vi er nå inne i informasjonsteknologi- og telekommunikasjonsalderen. Perez ser for seg muligheten for at vi i fremtiden får en ny revolusjon preget av bioteknologi, bioelektronikk, nanoteknologi og andre materialer. Hver enkelt revolusjon har sitt utgangspunkt i et kjerneland, og det tar omtrent 40 til 60 år før den spres verden over.

- Hver revolusjon fører med seg et paradigmeskifte som endrer hele samfunnet, men fordi det er vanskelig for samfunnet å omstille seg til disse endringene, kan hver "revolusjon" deles inn i to deler; Installasjonsfasen og gjennomføringsfasen. I løpet av den første fasen settes infrastrukturen opp, samtidig som markedet velger sine vinnere. I den andre fasen kommer den teknologiske utviklingens fulle økonomiske og sosiale potensiale til uttrykk. Det vil imidlertid oppstå en

såkalt "teknologisk boble" eller et "turning point" mellom de to fasene nettopp som en konsekvens av problemene samfunnet har med å tilpasse seg de nye forandringene.

Uferdig ryddejobb

Dagens finanskriser er en konsekvens av informasjonsteknologien og telekommunikasjonsalderen som har gjort det mulig å forflytte penger raskt over hele verden. Den nye informasjonsteknologien gikk hånd i hånd med en markedsorientert ideologi hvor finanskapitalen fikk løpe løpsk. Stater og ulike samfunnsaktører greide ikke å forutse konsekvensene av denne teknologien. Den pågående krisen er et direkte resultat av en uferdig ryddejobb etter at den store teknologiboblen i 2000 sprakk.

Hvis vi hopper litt tilbake i teorien, er altså installasjonsperioden for den nye teknologien preget av at staten har en tilretteleggende funksjon og at finanssektoren fungerer som motor for framdrift og

nyvinninger. I den andre fasen skifter rollene, og kollektive interesser kommer igjen mer i fokus ved at staten tar en mer aktiv rolle. Overgangen mellom de to fasene er imidlertid preget av politiske og ideologiske konfrontasjoner.

Hvorvidt det vil skje en overgang fra den ene fasen til den andre fasen, og dermed en endring i den økonomiske, teknologiske og samfunnsmessige utviklingen, kommer an på om finanskrasjet er stort nok til å svekke makten til finanseliten.

- At den nåværende krisen er stor nok, kan vi fastslå med sikkerhet. Jeg tror at muligheten for en suksessfull globalisering finnes. Teknologien finnes og klimakrisen kan være en mulighet for å snu den negative utviklingen, hvis vi investerer i alternativ teknologi.

**Det beste håpet for
endring er ny teknologi.**

Carlota Perez

Carlota Perez er ekspert på de sosialøkonomiske konsekvensene av ny teknologi

Sivilt samfunn viktig

Perez understreker imidlertid at det kan være vanskelig å snu mange år med markedsideologi.

- Det er nærmest som en religion og det kan være vanskelig for politikerne å gjøre det som trengs. Likevel, jo dypere og lengre den økonomiske tilbakegangen er, jo mer sannsynlig er det at ideologien vil brytes ned.

Perez tror verdens ledere har forstått alvorret i finanskrisa, men de fleste tror det først og fremst dreier seg om å rydde opp i finansrotet og minimalisere mest mulig den økonomiske nedgangsperioden, men det er en stor feil.

- En total forandring av hvordan økonomi drives på er nødvendig. Det må bli en slutt på kasinoøkonomien og fokus må skiftes over til realøkonomien, til produksjon av varer og tjenester. Finansøkonomien er basert på oppblåste verdipapirer uten feste i reelle verdier. Vi trenger et nytt felles konsensus for å etablere et godt institusjonelt rammeverk, nasjonalt og globalt. Det krever reguleringer av finanskapitalen.

- Her har ulike sivile samfunnsorganisasjoner en viktig rolle å spille ved å øve press fra alle kanter, organisere seg og kreve endringer. Det er helt uakseptabelt at skattebetalerne skal betale ut finansakrobatene. Miljødimensjonen i organisasjonenes arbeid er selvsagt også svært viktig.

Kasinoøkonomien er død

Perez mener at hvis historien er en guide til fremtiden, er kasinoøkonomiens tid over. For denne gang. Lønnsomme investeringer vil være å investere i produksjon av varer og tjenester. Nyskaping vil skje i alle industrier og arbeidsplasser og velferd vil spre seg nasjonalt og globalt. Investeringer i radikal og ny teknologi vil legge grunnlaget for neste teknologiske revolusjon.

- Markedets stabilitet er avhengig av at enkeltindivid-ers jakt på profitt skaper velferd for flertallet. Det dreier seg om å snu markedet til fordel for skapning av arbeidsplasser, realøkonomien og til fordel for miljøet. Det beste håpet for endring er ny teknologi.

Perez understreker at alle land må bli involvert i den nye teknologiske utviklingen gjennom investeringer i Sør. Hun legger videre vekt på at det er særlig viktig at kunnskap blir mer tilgjengelig for folk flest. I dag er mye informasjon tilgjengelig via internett, også faglig kunnskap.

- Kunnskap og kreativitet er grunnlaget for verdiskapning. Kunnskap er i dag likestilt med kapital, og å styrke kunnskapsbasen generelt og i de fattige landene er helt avgjørende, avslutter hun.

Av Siri M. Blaser, Kampanjesekretær i Attac